

STORTINGET

Innst. 116 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra utenriks- og forsvarskomiteen

Dokument 8:43 S (2023–2024)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Une Bastholm, Rasmus Hansson og Lan Marie Nguyen Berg om humanitær innsats for å evakuere skadde barn på Gazastripen og tilby dem helsehjelp

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en internasjonal innsats for å tilby palestinske barn som er hardt skadet i krigshandlingene i Gaza, umiddelbar helsehjelp og grundig medisinsk oppfølging i europeiske land.
- Stortinget ber regjeringen tilby å ta imot et stort antall krigsskadde barn fra Gaza som kan få medisinsk behandling i Norge.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Nils-Ole Foshaug, Steinar Krogstad og Trine Lise Sundnes, fra Høyre, Hårek Elvenes, Ingjerd Schie Schou, Erna Solberg og lederen Ine

Eriksen Søreide, fra Senterpartiet, Marit Arnstad, Bengt Fasteraune og Ola Borten Moe, fra Fremskrittspartiet, Sylvi Listhaug og Christian Tybring-Gjedde, fra Sosialistisk Venstreparti, Ingrid Fiskaa, fra Rødt, Stine Westrum, fra Venstre, Guri Melby, og fra Kristelig Folkeparti, Dag-Inge Ulstein, viser til Dokument 8:43 S (2022–2023) om humanitær innsats for å evakuere skadde barn på Gazastripen.

Komiteen er svært bekymret for Gazas befolkning og spesielt Gazas barn. Etter over en måned med krigføring er det et enormt behov for helsehjelp og både medisinsk og psykososial oppfølging. Det er de krigførende partene som har ansvaret for å beskytte sivilbefolkningen og for å sikre tilgang på medisinsk og humanitær hjelp. Komiteen viser til at Norge har vært en tydelig stemme for at humanitærretten må etterleves av partene. Komiteen deler dette synet og mener det er viktig at arbeidet med å ansvarliggjøre partene fortsetter.

Komiteen viser til at Norge, for å avhjelpe helsesituasjonen, har bevilget penger til UNRWA, WHO, Den internasjonale Røde Kors-komiteen og NORWAC. Komiteen viser til at rådet utenriksministeren får fra Norges humanitære partnere, er at vi kan hjelpe langt flere og raskere ved å få medisinsk materiell og personell inn i Gaza enn ved å evakuere pasienter ut av området.

Komiteen viser til at det er et svært lavt antall skadde som har blitt medisinsk evakuert fra Gazastripen. De som har fått evakuere, er i all hovedsak sendt til behandling i Egypt, men også andre land i regionen har stilt sykehusplasser til disposisjon. Per dags dato er derfor kapasiteten i regionen langt større enn å dekke behovet til de som blir evakuert.

Komiteen viser til at Utenriksdepartementet, gitt den store usikkerheten, har undersøkt om et norsk medisinsk evakueringsfly, som i dag benyttes til evakuering av ukrainske pasienter, kan brukes til å evakuere palestinske pasienter som har behov for behandling utenfor Gazastripen. Helse- og omsorgsdepartementet har bekräftet at det er kapasitet tilgjengelig for dette.

Komiteen vil be regjeringen vurdere å bidra med denne kapasiteten dersom situasjonen skulle tilsi at Norges kompetanse er etterspurt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det i dag utkjemper kriger og væpnede opprør en rekke steder i verden. Dette er kriger hvor også barn er skadelidende. Med dette som bakteppe mener disse medlemmer at det ikke er naturlig at Norge retter særskilt oppmerksom mot én krig av mange. Disse medlemmer mener helsehjelp til barn som er blitt skadet i krigen mot terrorgruppen Hamas, bør gis ved etablering av feltsykehus på Gaza slik det allerede gjøres i dag. Dersom skadene er alvorlige og ikke lar seg behandle ved feltsykehus, bør skadde barn evakueres og få nødvendig hjelp i nærliggende land. Flere land har åpnet for dette, og det er en praksis som ved behov bør videreføres og eventuelt utvides. Disse medlemmer støtter derfor ikke forslagene.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti, Raudt og Venstre viser til den brutale krigen mot Gaza og dei enorme sivile lidingane. Sidan Hamas sitt grufulle terrorangrep den 7. oktober har Israel bomba Gazastripa med ein intensitet og eit omfang som er helt uakseptabelt. Disse medlemmene fordømmer Israels brot på humanitærretten og manglande skjerming av sivile.

Disse medlemmene viser til FNs kontor for koordinering av humanitær innsats (OCHA) som rapporterer om at så mange som 36 000 menneske er skadde i Gaza per 27. november. Samtidig er mange sjukehus treffe av bomber sjølv om sjukehus har eit spesielt vern i Genèvekonvensjonen. Ifølge Verdas helseorganisasjon er det berre to av 24 sjukehus nord i Gaza og eitt av åtte sjukehus sør i Gaza som er i drift og har kapasitet til å behandle kritiske traumatilfelle eller utføre komplisert kirurgi. Disse medlemmene viser vidare til at blokaden har avskore sjukehusa sin tilgang på vatn og straum.

Disse medlemmene meiner Noreg må gjere alt me kan for å hjelpe til i behandlinga av skadde palestinarar. Evakuering av pasientgrupper som krev særskild medisinsk behandling, som barn med svært store brannskadar, bør såleis vere eitt av fleire tiltak. Disse medlemmene viser til at det er eit stort behov for meir helsepersonell i Gaza etter at lokale legar og sjukepleiarar har jobba døgnet rundt i vekevis. Vidare er det eit stort behov for oppgradering av medisinsk utstyr og fa-

silitetar. Disse medlemmene merkar seg at humanitære organisasjonar har kome inn i Gaza med legeteam etter at krigen braut ut, men at dette langt frå er nok til å dekke dei omfattande behova.

Disse medlemmene ser med bekymring på tvangsfordrivinga av palestinarar frå nord til sør i Gaza. Det er på den bakgrunnen stor grunn til å vere bekymra for at palestinarar som vert evakuerte av medisinske grunnar, ikkje vil få lov til vende heim igjen av Israel. Disse medlemmene meiner derfor at medisinsk evakuering av born med foreldre må følgje av ei klar avtale med israelske og egyptiske styresmakter om at dei skal få vende heim att til Gaza etter at behandlinga er avslutta.

På dette grunnlaget vert det fremja følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringa auke støtta til humanitære organisasjonar som utfører livreddande arbeid i Gaza.»

«Stortinget ber regjeringa donere og/eller finansiere medisinsk utstyr til sjukehus i Gaza.»

«Stortinget ber regjeringa ta initiativ til evakuering til Europa av særskild skadde palestinarar som ikkje kan behandlast i Gaza, og sjølv ta imot krigsskadde for medisinsk behandling i Noreg.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, understreker at regjeringen fortløpende vurderer hvordan Norge best kan bidra humanitært for å redde liv og redusere de enorme lidelsene i Gaza. Flertallet viser til at regjeringen allerede har økt bistandsbevilgningene til sivilbefolkningen i Gaza i flere omganger. Før 7. oktober hadde Norge utbetalt 68 mill. kroner til humanitær innsats, ved krigsutbruddet ble det bevilget nye 200 mill. kroner, og i slutten av november offentliggjorde regjeringen en støtte på ytterligere 370 mill. kroner i inneværende år.

Flertallet understreker at norsk humanitær hjelp til Gaza allerede går til medisiner, medisinsk utstyr og annen livsnødvendig hjelp, og at dette vil fortsette også i fremtiden.

Flertallet viser til at land i regionen allerede har gjort tilgjengelig et betydelig antall sykehusplasser i påvente av palestinske pasienter, og at denne kapasiteten langt overgår antall pasienter som har blitt evakuert. Flertallet understreker at utenriksministeren allerede har klarlagt mulighetene for at et norsk medisinsk evakueringsfly vil kunne benyttes til å evakuere palestinske pasienter med behov for behandling utenfor Gaza, og støtter utenriksministerens svar om at dette vil kunne bli aktuelt i fremtiden skulle behovet oppstå.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringa auke støtta til humanitære organisasjonar som utfører livreddande arbeid i Gaza.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringa donere og/eller finansiere medisinsk utstyr til sjukehus i Gaza.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringa ta initiativ til evakuering til Europa av særskild skadde palestinarar som ikkje kan behandlast i Gaza, og sjølv ta imot krigsskadde for medisinsk behandling i Noreg.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:43 S (2023–2024) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Une Bastholm, Rasmus Hansson og Lan Marie Nguyen Berg om humanitær innsats for å evakuere skadde barn på Gazastripen og tilby dem helsehjelp – vedtas ikke.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 30. november 2023

Ine Eriksen Søreide

leder

Åsmund Aukrust

ordfører

**DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT**

Utenriksministeren

Utenriks- og forsvarskomiteen

v/leder Ine Eriksen Søreide

Oslo, 27. november 2023

Uttalelse fra Utenriksdepartementet ang. Dokument 8:43 S (2023-2024) – representantforslag fra representantene Lan Marie Nguyen Berg, Rasmus Hanson og Une Bastholm.

Jeg viser til Utenriks- og forsvarskomiteens brev av 23. november 2023, der det bes om Utenriksdepartementets uttalelse til Dokument 8:43 S (2023-2024) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lan Marie Nguyen Berg, Rasmus Hanson og Une Bastholm om humanitær innsats for å evakuere skadde barn på Gazastripen og tilby dem helsehjelp.

Jeg deler forslagsstillernes syn at Gazas barn har store behov for umiddelbar helsehjelp og medisinsk og psykososial oppfølging på lengre sikt. Jeg deler også forslagsstillernes syn om at Norge og det internasjonale samfunnet har et ansvar for å bidra til å avhjelpe den prekære situasjonen for disse barna. Samtidig er det viktig å understreke at det er de krigførende partene som bærer hovedansvaret for å beskytte sivilbefolkningen i Gaza og sikre at de får tilgang til den humanitære hjelpen de har behov for. Norge har vært blant de tydeligste stemmene internasjonalt for at humanitærretten må etterleves av partene, og at de har ansvar for å sikre humanitær tilgang. Dette er et arbeid vi fortsetter med uforminsket styrke.

Siden Hamas' terrorangrep mot Israel 7. oktober og Israels påfølgende militære aksjoner mot Gazastripen, har Norge bidratt med betydelige midler for å styrke FNs, Røde Kors-bevegelsens og norske humanitære organisasjoners innsats for sivilbefolkningen i Gaza.

For å avhjelpe helsesituasjonen særskilt har Norge kanalisert penger til FNs organisasjon for palestinske flyktinger (UNRWA) som driver sykehus i Gaza, til Verdens helseorganisasjons respons, til Den internasjonale Røde Kors-komiteen (ICRC)s helsearbeid, og til den norske organisasjonen NORWACs medisinske innsats inne i Gaza.

Utenriksdepartementet har siden 7. oktober løpende vurdert hvordan norsk humanitær innsats best kan bidra til å avhjelpe de allerede enorme behovene som også forventes å øke ytterligere. Rådet vi får fra de aller fleste av våre humanitære partnere er at vi kan

hjelpe flere raskere og mer kostnadseffektivt ved å få medisinsk materiell og personale inn i Gaza enn ved å evakuere pasienter ut av området. I tråd med dette jobber vi blant annet med Den internasjonale Røde Kors-komiteen og Norges Røde Kors for styrke helseresponsen inne i Gaza. En rekke land har etablert, eller er i ferd med å etablere, feltsykehus i Gaza.

Siden 7. oktober og fram til og med 23. november har 425 pasienter blitt medisinsk evakuert ut av Gaza. Mange av disse pasientene har enten kroniske sykdommer eller meget ressurskrevende sykdomstilstander som tilsier at evakuering er nødvendig for å avlaste helsesystemet i Gaza. Disse pasientene har i all hovedsak fått videre behandling på egyptiske sykehus på Sinai eller i Kairo. Jeg vil berømme egyptiske myndigheter og egyptisk Røde Halvmåne for mobilisering av helseressurser og annen humanitær innsats for befolkningen i Gaza. Andre land i regionen har også gjort tilgjengelig et betydelig antall sykehusplasser i påvente av palestinske pasienter. Så langt overgår den mobiliserte medisinske kapasiteten i regionen antallet pasienter som blir evakuert.

Sikkerhetssituasjonen tilsier at antallet pasienter som blir evakuert fra Gaza, nå er lavt. Samtidig kan det ikke utelukkes at den væpnede konfliktens videre utvikling fører til at et større antall pasienter må evakueres.

I lys av den store graden av usikkerhet knyttet til konfliktens videre utvikling, har Utenriksdepartementet undersøkt hvorvidt et norsk medisinsk evakueringsfly som benyttes til evakuering av ukrainske pasienter til europeiske land, også kan benyttes i en eventuell transport av palestinske pasienter med behov for behandling utenfor Gaza. Vi har mottatt forsikringer fra Helse- og omsorgsdepartementet om at det er kapasitet tilgjengelig for dette, samtidig som dagens bruk for ukrainske pasienter opprettholdes.

Jeg vil ikke utelukke at vi på et senere tidspunkt vil bidra med denne medisinske evakueringskapasiteten skulle situasjonen tilsi at vår kompetanse er etterspurt.

Med vennlig hilsen

Espen Barth Eide

